

УДК 336.32

Онищенко Світлана Володимирівна,
доктор економічних наук, професор
Вертебний Іван Володимирович,
студент

*Національний університет «Полтавська політехніка імені
Юрія Кондратюка» (Україна)*

ЗАГРОЗИ ТА ВИКЛИКИ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНІЙ БЕЗПЕЦІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Досліджуючи сучасний стан України, слід виокремити виклики які постають перш за все перед державою, її економічним становищем та інноваційно-інвестиційною безпекою країни, зокрема: повномасштабне вторгнення на територію України, соціальна нестабільність, загострення епідеміологічної ситуації, як показує досвід COVID-19 і навіть обмеження зовнішньоекономічних зв'язків суб'єктів господарювання. Так, їх несприятливі наслідки мають вплив на виробництво, інфраструктуру, зайнятість населення та інші сфери життєдіяльності.

Оскільки, у сьогоденні інвестиції зумовлюють спрямованість та динамічність розвитку економічного потенціалу держави, що при умові свого зростання, реалізуються у створення нових конкурентоспроможних виробництв та безперечно є найважливішим засобом економічного зростання, технічного прогресу та підвищення якісних показників підприємницької діяльності на всіх рівнях економіки країни. Яке залежить від обсягу і структури вкладень в основний капітал та їхньої інноваційної спрямованості.

Саме інвестиції стають найважливішим інструментом вирішення численних невідкладних проблем та активної інтеграції державної економіки у світовий економічний простір. Інвестиційна політика має вирішальний вплив на діяльність будь-якої сфери народного господарства [1].

Ідентифікацію загроз економічній безпеці національної економіки здійснюється за окремими її сферами: макроекономічною, виробничою, інвестиційно-інноваційною, фінансовою, енергетичною, зовнішньоекономічною, соціальною, демографічною, продовольчою [2].

Відтак, до основних загроз, які прямо чи опосередковано впливають на інноваційно-інвестиційну безпеку, належать [3,4]:

- погіршення індексу інвестиційної привабливості;
- військовий конфлікт із країною-спонсором тероризму;
- недостатні обсяги прямих іноземних інвестицій в Україну;
- низький рівень доходів населення, що спричиняє відтік кваліфікованих кадрів за межі країни;
- важка прогнозованість рівня інфляції через нестабільність економіки України;
- невідповідність мотивів іноземних інвесторів потребам економіки, як на макрорівні так і на мікрорівні;
- відсутність можливості повного страхування іноземних інвестицій;
- незадовільний стан захисту прав власників та інвесторів;
- наявність монополізму в національній економіці України;
- незадовільний стан банківської системи та фондового ринку;
- надмірність державного регулювання або недосконалість законодавчо-нормативної бази у секторах національної економіки, в інвестування яких зацікавлений іноземний інвестор;
- високий рівень ризикованості інвестиційних проектів.

На сьогоднішній день для інвестора важливим питанням залишається гарантія збереження інвестицій у воєнний та повоєнний час. Саме цей фактор є одним із найбільших стримувальних факторів, тому наразі уряд України та міжнародні організації працюють не лише, задля перемоги над країною-агресором, а й мінімізацією імовірних фінансових та

інвестиційних ризиків.

Також, визначимо, що для об'єктів критичної інфраструктури, несприятливий стан інноваційно-інвестиційної безпеки проковується через: погіршення технічного стану, відсутністю інвестицій в оновлення та розвиток діяльності підприємства; несанкціонованим втручанням фізичного чи антропогенного характеру у функціонування; триваючі бойові дії на території держави, зокрема тимчасовою окупацією частини території України що загрожує фізичним знищенням.

Отже, розглянувши вище перераховані загрози, логічно стверджувати, що інноваційно-інвестиційна безпека є одними з найважливіших елементів економічної безпеки країни. Зазначимо, що всі загрози інноваційно-інвестиційній безпеці мають на меті створення вкрай негативних наслідків для всіх рівнів економіки країни, а тому за необхідним є їхнє своєчасне усвідомлення, виявлення та усунення.

Задля упередження негативних наслідків реалізації вище наведених загроз інноваційно-інвестиційній безпеці, варто забезпечити: (1) розвиток інвестиційного потенціалу, (2) покращити стан інвестиційного клімату, (3) сформувати досконалий механізм стабільної і стійкої інвестиційної діяльності з дотриманням правового режиму захисту прав як власників бізнесу так і інвесторів, та (4) поставити за ціль досягнення стабільного економічного зростання національної економіки.

Література:

1. Вороніна, В., & Нечитайло, Ю. (2022). Інвестиції: фактори та ризики. *Управління змінами та інновації*, (4), 5-8. URL: <https://doi.org/10.32782/CMI/2022-4-1>
2. Онищенко С.В., Варналій З.С., Маслій О.А. Механізм попередження загроз економічній безпеці України. *Економічний часопис - XXI*. 2016. №159 (5-6). С.20-24.
3. Нікитенко Д. В. Загрози інвестиційній безпеці держави: сутність та класифікація. *Ефективна економіка*.

2018. № 12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6769> (дата звернення: 05.05.2023).

4. Новікова К. І. Інноваційно-інвестиційна безпека: сучасні виклики та загрози. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки*. 2016. Вип. 16(2). С. 26-30. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2016_16%282%29_7

УДК 336.77

Заславська Ольга Ігорівна,

кандидат економічних наук, доцент

Ужгородський національний університет (Україна)

ФАКТОРИ ТРАНСФОРМАЦІЇ БАНКІВСЬКОГО СПОЖИВЧОГО КРЕДИТУВАННЯ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Після перших потрясінь на фінансовому ринку із початком повномасштабної війни в Україні банки почали з обережністю кредитувати населення за споживчими програмами. Проте, вигідні умови залишилися в минулому. Так, із червня 2022 року облікова ставка складає 25 %, що суттєво впливає вартість нових кредитів. Поточна ситуація вимагає від банків ретельної оцінки фінансового стану потенційних позичальників, виваженого використання інструментів реструктуризації кредитів. Так, із лютого 2022 по лютий 2023 року обсяг споживчих кредитів у банківській системі України зменшився на 50 млрд. грн. Експерти зазначають, що надання позик, забезпечених майном (іпотекою, транспортним засобом), за ймовірності його можливого пошкодження, руйнування чи втрати, вплине на збільшення кількості проблемних кредитів. Тому активізація таких видів споживчого кредитування наразі під питанням та потребує змін до законодавства (до прикладу, стосовно вирішення проблеми зруйнованого житла, що перебувало в іпотеці). Економічна, соціальна, політична невизначеність, яка